

Теорія і методика професійної освіти

УДК 378.091.3:373.2.011.3-051

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18652910>

Модель інтегрованого підходу у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах змішаного навчання

Бенера Валентина Єфремівна

доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

val_benera@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2865-3217>

Прийнято: 15.01.2026 | Опубліковано: 30.01.2026

***Анотація.** Метою статті є здійснення компаративного аналізу зарубіжних та вітчизняних наукових джерел щодо поняття «змішане навчання», розробити модель інтегрованої технології змішаного навчання у процесі професійної підготовки фахівців дошкільної освіти на прикладі курсу дисципліни «Теорія та методика розвитку мовлення та навчання дітей рідної мови» та перевірити її ефективність в сучасних умовах. Проведено логіко-системний аналіз психолого-педагогічної літератури, визначено сутнісні характеристики понятійного апарату дослідження, здійснено узагальнення педагогічного досвіду з досліджуваної проблеми у вищій школі. Проаналізований досвід впровадження інтегрованої технології змішаного навчання на базі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Були використані такі **методи дослідження:** компаративний аналіз наукових джерел, спостереження, бесіда, анкетування,*

тестування, методика діагностичних контрольних робіт, якісний та кількісний аналіз тестового опитування. **Результати.** Розроблено та застосовано в освітньому процесі ЗВО модель інтегрованої технології змішаного навчання на прикладі курсу навчальної дисципліни «Теорія та методика розвитку рідної мови». Досліджено, що для ефективності впровадження моделі інтегрованої технології змішаного навчання найбільш обґрунтованим є модульний підхід. Інтегрований підхід у моделі технології змішаного навчання забезпечує активну участь здобувачів вищої освіти в освітньому процесі як під час групових, так і під час індивідуально-групових та індивідуальних занять. **Висновки.** Встановлено, що успішне застосування моделі інтегрованої технології змішаного навчання зумовлює необхідність доцільної інтеграції сучасних технологій та методів навчання в of-line та on-line режимі професійної підготовки. Запропонована модель інтегрованої технології змішаного навчання може бути адаптована для розробки моделей змішаного /дистанційного навчання та для подальших науково-педагогічних досліджень у галузі дошкільної освіти.

Ключові слова: інтегрована модель, освітня технологія змішаного навчання, модель інтегрованого змішаного навчання, інтерактивні технології.

Model of an integrated approach in the process of professional training of future preschool education specialists in blended learning

Benera Valentyna Yefremivna

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,

Head of the Department of Preschool and Primary Education,

Kremenets Taras Shevchenko Regional Academy of Humanities and Pedagogy

val_benera@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2865-3217>

Abstract: Purpose. A comparative analysis of foreign and domestic scientific sources on the concept of "blended learning" was carried out, a model of integrated blended learning technology was developed in the process of professional training of preschool education specialists using the example of the course of the discipline "Theory and methodology of speech development and teaching children their native language" and its effectiveness was tested in martial law conditions. **Methods.** A logical-system analysis of the psychological and pedagogical literature was carried out, the essential characteristics of the conceptual apparatus of the study were determined, and pedagogical experience on the problem under study in higher education was generalized. The experience of implementing integrated blended learning technology on the basis of the Kremenets Regional Humanitarian and Pedagogical Academy named after Taras Shevchenko was analyzed. The following research methods were used: comparative analysis of scientific sources, observation, interview, questionnaire, testing, diagnostic control work methodology, qualitative and quantitative analysis of the test survey. **Results.** A model of integrated blended learning technology was developed and applied in the educational process of a higher education institution using the example of the course of the academic discipline "Theory and Methods of Native Language Development". It was studied that for the effectiveness of implementing the model of integrated blended learning technology, the most reasonable is the modular approach. The integrated approach in the model of blended learning technology ensures the active participation of higher education students in the educational process both during group and individual-group and individual classes. **Conclusions.** It was established that the successful application of the model of integrated blended learning technology necessitates the appropriate integration of modern technologies and teaching methods in the off-line and on-line modes of professional training. The proposed model of integrated blended learning technology can be adapted for the development of blended/distance learning models and for further scientific and pedagogical

research in the field of preschool education.

Keywords: *integrated model, blended learning educational technology, integrated blended learning model, interactive technologies.*

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану в Україні теорія і практика вищої школи вимагає розробки ефективних підходів до поєднання традиційних та вивчення нових дистанційних технологій та методів організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (ЗВО). У цьому контексті визначаємо важливою проблему розроблення ефективних інтеграційних підходів до поєднання традиційних та дистанційних технологій та методів професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти.

У теорії і практиці вищої школи зростає інтерес до пошуків ефективних засобів, форм і методів професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах змішаного навчання, зокрема для освітньої галузі. Викликами для вищої школи в умовах сьогодення є: забезпечення безпекової організації освітнього процесу, збереження якості професійної підготовки, необхідність переоцінки наявних форм та методів викладання і учіння та запровадження й адаптації відносно нової форми – змішаного навчання у ЗВО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вимоги сьогодення створюють необхідність у поглибленому вивченні досліджуваного феномену.

Про актуальність означеної проблеми свідчать низка публікацій науково-педагогічних працівників, у яких розглядаються певні напрацювання вчених, аргументовані висновки науковців-практиків про необхідність створення інформаційно-розвивального простору в ЗВО для застосування ефективних засобів змішаного навчання в умовах сьогодення.

Упродовж останніх років питання організації змішаного навчання знаходиться у сфері інтересів дослідників та практиків вищої школи. Вчені

зазначають про недостатнє теоретичне обґрунтування та практичне вирішення означеної проблеми.

Досліджено, що змішане навчання певний час ефективно використовується в навчальних закладах Європи, США та інших країн світу. На відміну від українського досвіду, у закордонних коледжах і університетах цей підхід активно розвивається як ефективний метод навчання. Зокрема, змішане навчання (blended learning) у контексті досвіду США досліджували Т. Боднар, 2023 [3]; Т. Горохівська, 2022 [4] та ін.

Варто зауважити, що у національній системі освіти змішане навчання є відносно новим підходом і прогресивною освітньою технологією з великим потенціалом для використання. Логіко-системний аналіз наукових джерел дозволяє зауважити, що проблему змішаного навчання та методологію її реалізації представлено у працях низки вчених *довоєнного періоду* (Бугайчук, 2016; В. Кухаренко, 2016; К. Лісецький, 2017; Сікора, 2016; Т. Собченко, 2021; Г. Ткачук, 2017; Л. Шелестова, 2021) [4, 5, 8, 11, 13, 17] та ін. Разом з тим, погоджуємося із думками дослідниці Т. Боднар, який зауважує, що представники української вищої школи відштовхуються від зарубіжних практик і намагаються використовувати ті чи інші засоби, які підходять до закладу вищої освіти (Боднар, 2023) [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На нашу думку потребує більш глибоко дослідження проблема визначення сутності та особливостей змішаного навчання у підготовці майбутніх фахівців для дошкільної галузі, зокрема інтеграція сучасних інтерактивних технологій навчання, їх практичного застосування в умовах змішаного навчання з метою розвитку позитивної внутрішньої мотивації здобувачів вищої освіти до навчання та бажання ефективно застосовувати професійні компетентності на першому робочому місці.

Формулювання цілей статті (постановка завдання):

1) Здійснити компаративний аналіз зарубіжних та вітчизняних наукових джерел щодо поняття «змішане навчання».

2) На засадах теоретичного аналізу досліджуваної проблеми та досвіду роботи у ЗВО розробити *модель інтегрованої технології змішаного навчання* на прикладі навчальної дисципліни «Теорія та методика розвитку мовлення та навчання дітей рідної мови» у процесі професійної підготовки фахівців дошкільної освіти.

3) Здійснити впровадження *моделі інтегрованої технології змішаного навчання* для майбутніх вихователів ЗДО та перевірити її ефективність за розробленими організаційними періодами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міністерство освіти і науки України рекомендує закладам освіти в умовах сучасних освітніх викликів адаптувати навчальний процес залежно від ситуації безпеки, обираючи дистанційну або змішану форму навчання (Рекомендації МОН, 2020). Зауважено, що основна відмінність змішаного навчання від звичайної системи – активне використання технологій, широкомасштабного впровадження онлайн-технологій, ґрунтовних змін у підходах до організації навчання в закладах освіти та в кожній дисципліні, зокрема ролі аудиторних занять та ефективності їхнього проведення.

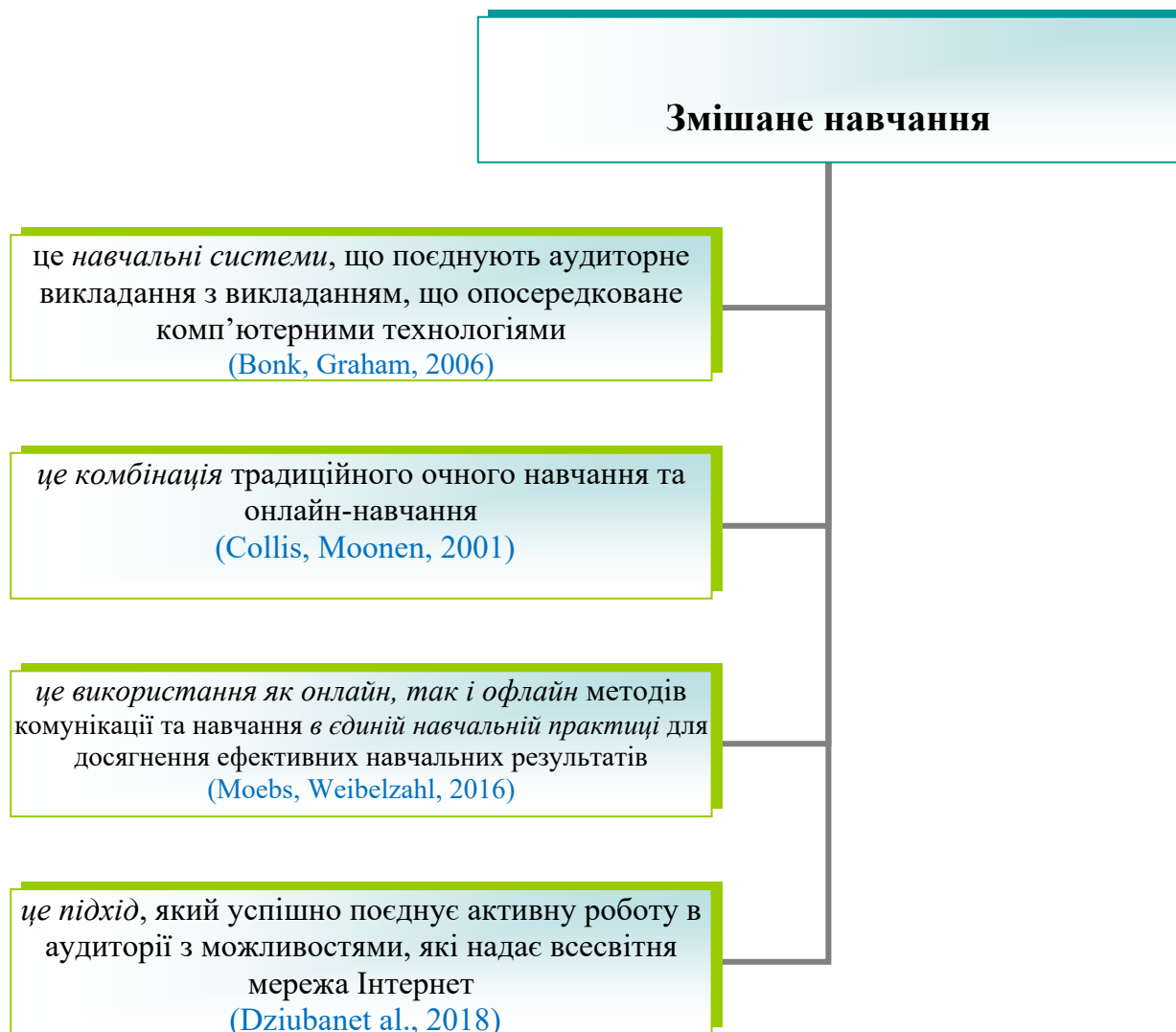
Компаративний аналіз наукових джерел дозволяє зауважити, що значна кількість наукових досліджень щодо дистанційного та змішаного навчання представлена у контексті світової наукової спадщини. На рис.1 представлена сутнісна характеристика дефініції «змішане навчання» у наукових підходах зарубіжних вчених. Як бачимо на рис.1, зарубіжні вчені єдині щодо характеристики змішаного навчання в плані поєднання форм навчання: використання як on-line, так і of-line методів комунікації та навчання (Moebs, Weibelzahl, 2016) [19]; традиційного очного навчання та онлайн-навчання (Collis, Moonen, 2001) [16]; поєднання активної роботи в аудиторії з

можливостями всесвітньої мережі Інтернет (Dziubanet al., 2018) [17]; поєднання аудиторного викладання з викладанням, що опосередковане комп'ютерними технологіями (Bonk, Graham, 2006) [15]. Відмінними є лише позиції вчених щодо вихідних ліній тлумачення даного поняття : це *підхід* (Dziubanet al., 2018), це *комбінація* (Collis, Moonen, 2001); це *навчальні системи* (Bonk, Graham, 2006) та ін.

У положеннях зарубіжних вчених спостерігаємо різні підходи до характеристики та класифікації означеного поняття. Дослідники Х. Стейкер та М. Хорн запропонували класифікацію моделей змішаного навчання: *ротаційна модель, гнучка модель, «модель самостійного змішування» та поглиблена віртуальна модель*. Аналіз наукових джерел вказує, що термін «змішане навчання» може мати кілька визначень й використовуватися під різними назвами, такими як гібридне навчання (hybridlearning), комбіноване навчання (mixed-modelearning) або інтегроване навчання (webenhanced learning).

У сучасних вітчизняних наукових дослідженнях узагальнено моделі змішаного навчання, розглянуті закордонними дослідниками, запропоновано моделі, які можна інтегрувати в освітній процес ЗВО. Низка вітчизняних вчених, практиків швидко мобілізували свої наукові ресурси через крайню актуальність цього питання та необхідність знаходити швидкі рішення для забезпечення освітнього процесу вищої школи *в умовах воєнного стану*: (Т. Боднар, 2023 [3]; Л. Новицька, 2025 [6]; В. Павлова, 2023 [7]; В. Сидоренко, В. Кулішов, Н. Торба, 2023 [9]; Середа, 2022 [8]; А. Солодчук, 2023 [10]; В. Староста, 2023 [12] та ін.

Рис. 1. Сутнісна характеристика дефініції «змішане навчання» в положеннях зарубіжних вчених

Уважаємо, що нові вектори досліджень у цій галузі можуть розширити уявлення про виклики та потенційні можливості змішаного навчання у вищій школі під час війни та у післявоєнний період.

Компаративний аналіз наукових джерел щодо визначення поняття «змішане навчання» у наукових підходах вітчизняних науковців дозволяє узагальнити їх позиції. Більшість вчених позначають дане поняття як: *підхід до навчання* (Л. Новицька, А. Солодчук, Т. Собченко та ін.), *цілеспрямований процес* (В. Кухаренко, Г. Ткачук та ін.), *освітня технологія* (В. Павлова) та ін. Отже, сутнісні характеристики досліджуваного феномену зарубіжними та

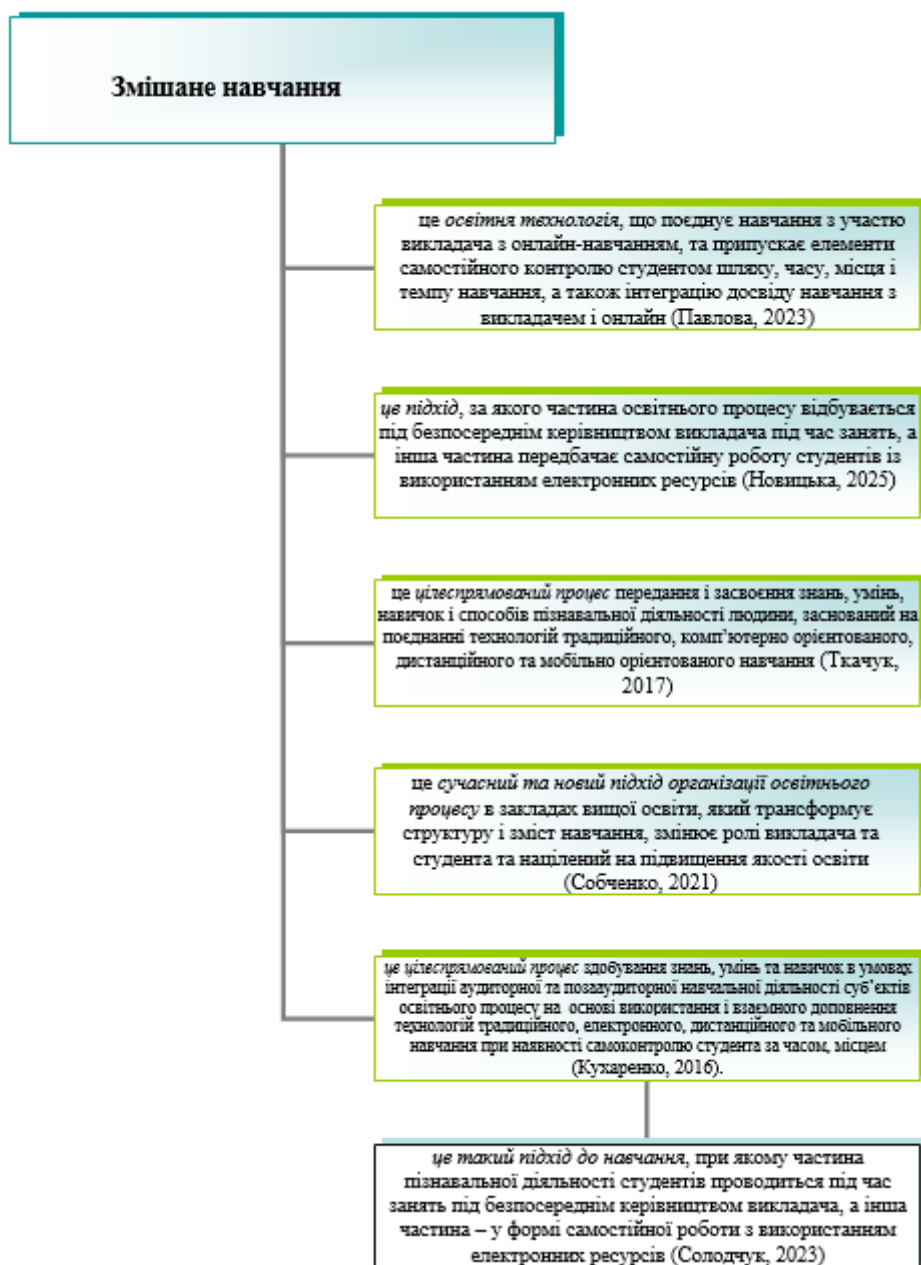
вітчизняними вченими дозволяє зробити висновок про спорідненість підходів у визначенні поняття та особливостей у трактуванні його формату (підхід, процес, технологія).

У закладах вищої професійної освіти акценти в організації змішаного навчання зміщуються на продуктивну освітньо-пізнавальну діяльність, розвиток етичних цінностей майбутніх фахівців, що сприятиме формуванню їх здатності до ефективної трудової діяльності. Зокрема, автори (Neumann, P., Bastiaens, E., Jansen etc, 2022) [18] досліджували, які функції (інструменти, сервіси та ресурси) онлайн-платформи навчання спрямовують рефлексивну практику. У результаті це призвело до впровадження онлайн-платформи навчання, що містить комплексний набір онлайн-інструментів та сервісів навчання, які підтримують рефлексивну практику студентів та, в свою чергу, компетенції працевлаштування.

Зауважимо, що у теорії та практиці ЗВО спостерігаємо позиційні протиріччя стосовно плюсів і мінусів змішаного та дистанційного навчання (табл.1). Ми вважаємо, що ефективним способом подолання цих суперечностей є розроблення моделей інтегрованого змішаного навчання за освітніми контентами дисциплін циклу професійної підготовки фахівців за ОПІ Дошкільна освіта, спеціальністю А2 Дошкільна освіта за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в умовах сучасних викликів.

Експлікація поняття відображена у визначеннях вчених (рис.2).

Важливими інструментами для подолання протиріч, на нашу думку, є інтеграційний процес поєднання традиційного та дистанційного навчання у процесі викладання професійно-орієнтованих дисциплін майбутнім фахівцям дошкільної освіти на засадах модульного підходу. Такий підхід дозволить викладачу концентровано подати теоретичний матеріал та практично закріпити із здобувачами матеріал з врахуванням індивідуальної траєкторії навчання в on-line та of-line режимах освітнього процесу.

Рис. 2. Експлікація поняття «змішане навчання» у визначеннях вітчизняних вчених

Позиційні протиріччя у поглядах вчених щодо змішаного та дистанційного навчання

Протиріччя	
Переваги змішаного навчання	Недоліки дистанційного навчання
<p>Дозволяє використовувати сильні сторони очної форми навчання і переваги дистанційних технологій та самостійної роботи студентів (Лісецький, 2017).</p> <p>Поєднує в собі найкращі аспекти очного викладання та онлайн-навчання, можливість навчатися у власному темпі (Павлова, 2023).</p> <p>Гнучкість в організації освітнього процесу, дозволяє адаптувати навчання до різних умов і забезпечувати доступ до освіти незважаючи на виклики сьогодення (Новицька, 2025).</p> <p>Одночасне навчання групи здобувачів освіти, перерозподіл викладачем освітніх ІТ між здобувачами освіти, розвиток навичок самонавчання та самоконтролю (Дубініна, 2021). За умови володіння базовими теоретичними і методичними підходами <i>змішане навчання</i> створює можливість для викладачів формувати власні моделі навчання, що дозволяє визначити його як гнучку варіативну форму організації (Середа, 2022).</p>	<p>Необхідність термінового підвищення інформаційної компетентності викладачів (Новицька, 2025).</p> <p>Небажання окремих викладачів використовувати електронне навчання (О. Дубініна та ін. 2021).</p> <p>Залежність від мережі Інтернету, дотримання чіткого таймінгу виконання завдань (Дубініна, Бурлаєнко, 2021).</p> <p>Відсутність у низки студентів та викладачів необхідних гаджетів для дистанційного навчання (ноутбуків, планшетів тощо) (Новицька, 2025).</p> <p>Залежність від ТЗН, технічної підтримки, викладачі і здобувачі потребують спеціальної підготовки, здобувачі потребують самодисципліни та мотивації (В. Павлова).</p> <p>Недостатній рівень володіння ІТ-технологіями здобувачами вищої освіти (Дубініна та ін. 2021).</p>
<p>Навчальний процес при <i>змішаному навчанні</i> складає цілеспрямована, інтенсивна і контрольована самостійна робота здобувача, при цьому він може навчатися в зручному для себе місці, за індивідуальним узгодженням з викладачем розкладом, комплексно використовуючи спеціальні засоби навчання і узгоджену можливість контакту з викладачем (Лісецький, 2017).</p>	<p>Обмежений доступ до навчання у колективі в of-line режимі ЗВО та обмежене спілкування з однолітками.</p> <p>Відсутність безпосередньої комунікації та суб'єкт-суб'єктної взаємодії у процесі освітньо-професійної діяльності викладачів і студентів (Бенера, 2026).</p>

Обґрунтовані основні положення *інтегрованої авторської концепції організації самостійної роботи студентів* (В. Бенера, 2012) у єдності педагогічної інноватики та історично апробованого досвіду, впровадження яких надало простір для творчого застосування технологій самостійної роботи у форматі змішаного навчання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти [1].

Особливість освітньо-професійної програми А2 Дошкільна освіта у застосунку інтегрованого підходу до змішаної форми навчання виявляється в цілісності трьох ліній підготовки здобувачів вищої освіти: *освітньої* – набуття здобувачами необхідних для виконання професійно-педагогічної діяльності знань, умінь та навичок загально-професійного характеру; *професійної* – набуття здобувачами науково-теоретичних і практико-орієнтованих знань та компетентностей, необхідних для виконання професійних функцій; *науково-дослідницької* – оволодіння компетентностями здійснення науково-дослідницької роботи у педагогічній сфері. Контекстність освітньої програми А2 Дошкільна освіта передбачає участь фахівців-практиків, що підсилює синергетичний зв'язок традиційних й інноваційних технологій навчання, теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Для виконання практичних завдань у віддаленому форматі важливо організувати для студентів можливість працювати над практичними завданнями за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та відповідних технічних інструментів. Враховуючи особливості вивчення дисциплін циклу професійної підготовки фахівців дошкільної освіти, на засадах психолого-педагогічних досліджень та із врахуванням викликів сьогодення нами були розроблені *організаційні періоди* впровадження *моделі інтегрованої технології змішаного навчання* з курсу навчальної дисципліни «Теорія та методика розвитку рідної мови» для майбутніх вихователів ЗДО (табл.2).

Застосування моделі інтегрованої технології змішаного навчання з курсу навчальної дисципліни «Теорія та методика розвитку рідної мови»

Етап	Змістові характеристики	Форми навчання
<i>Особистісно-мотиваційний</i>	<p><i>Завдання першого етапу</i> – підготовка, діагностика, визначення мотивів та цінностей, цілей. Діагностика рівня знань і комунікативно-пізнавальних можливостей майбутніх вихователів (інформаційна компетентність, доступність навчальних ресурсів). <i>Вступне заняття</i>: визначення цілей, актуалізація, створення позитивної мотивації, організаційно-методичні заходи (ознайомлення із системою роботи за змішаним форматом, особливостями вивчення курсу, послідовністю роботи за структурною картою студента) (Модуль I, міні-модулі: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4). <i>Складання індивідуальної траєкторії навчання здобувачів</i> (вибір змісту, форми, темпу) на основі цілей навчання з дотриманням педагогічних умов (диференціація, індивідуалізація, особистісна орієнтація, інтеграція).</p>	<p>аудиторна</p> <p>дистанційна за необхідності аудиторна</p>
<i>Інноваційно-збагачувальний</i>	<p>Супервізія за освітньо-професійною діяльністю майбутніх вихователів. Лекції та практичні заняття курсу дисципліни (Модуль II, міні-модулі: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4). <i>Технології та методи</i> в of-line та on-line форматі за інноваційними технологіями навчання та інтерактивною взаємодією. <i>Онлайн-лекції</i> з використанням можливостей Інтернет-ресурсів. <i>Практичні заняття</i> у змішаному форматі (презентації, моделювання, проєктування). Регульоване асинхронне самонавчання та колективне синхронне навчання. <i>Інструменти</i> – SmartArt для створення спільних проєктів, кейс-технологій, моделей тощо. <i>Засоби контролю</i>: тести, конспекти занять та інші форми роботи з розвитку мовлення, дидактичний матеріал, ІНДЗ.</p>	<p>аудиторна</p> <p>дистанційна</p> <p>дистанційна</p> <p>дистанційна, за необхідності аудиторна</p>
<i>Рефлексивно-діяльнісний</i>	<p>Супервізія за освітньо-професійною діяльністю майбутніх вихователів. Технології та методи <i>of-line</i> та <i>on-line</i> навчання. (<i>моделювання, проєктування, проведення</i>). Лекції та практичні заняття за темами курсу (модуль III, міні-модулі: 3.1., 3.2, 3.3, 3.4). Складання <i>портфоліо на практику</i>. Проєктна діяльність. Кейс-технології, Stem-технології, веб-квести, тьюторські технології, технології гейміфікації на основі діяльнісного та практико-орієнтованого підходу.</p>	<p>аудиторна</p> <p>дистанційна</p> <p>дистанційна за необхідності аудиторна</p>

Результативно-діагностичний	Супервізія за освітньо-професійною діяльністю майбутніх вихователів. Лекції та практичні заняття за темами курсу (модуль IV, міні-модулі: 4.1., 4.2, 4.3, 4.4). Технології та методи <i>of-line</i> та <i>on-line</i> навчання (різномірівневі мовленнєві завдання, тести, презентації, захист ІНДЗ, перегляд та аналіз відеозанять). Консультації викладача та консультації між здобувачами. Самостійне створення тимчасових/постійних груп взаємопідтримки. Контроль та проміжна рефлексія – самоконтроль (тестові завдання), самоаналіз, оцінка результатів навчання. Корекція індивідуальної траєкторії навчання (індивідуального плану). Підсумковий контроль. Тестування, захист презентацій, звітів практики. Самооцінка та взаємооцінка з перспективою на перше робоче місце.	дистанційна аудиторна, асинхронна та синхронна дистанційна, аудиторна
------------------------------------	---	---

Навчально-методичний супровід (нагляд, супровід, консультації) за контентом навчальної дисципліни у моделі інтегрованої технології змішаного навчання з курсу навчальної дисципліни «Теорія та методика розвитку рідної мови» здійснюється інтегровано викладачем у ролях (консультанта, едвайзера, тьютора, наставника, фасилітатора, ментора, коуча) – *безпосередньо* у процесі освітньо-професійної діяльності майбутніх вихователів: у навчальній, науково-дослідній роботі та на практиці та *опосередковано* через сервіси Zoom, Telegram, Viber, e-mail. Самостійна робота майбутніх вихователів ЗДО здійснюється з використання навчальних матеріалів з дидактичного комплексу дисципліни, розміщених у системі Moodle та ін. До кожного змістового модуля застосовуються тести, на завершальному етапі вивчення курсу – підсумкові тести, які розміщено в електронному посібнику. Інструменти забезпечення вивчення предмету: Інтернет-ресурси, система Moodle, додатки Google, веб-сервіси у Zoom (організація відеозв'язку та веб-конференцій, вебінарів), можливості мобільного навчання (створення чат-груп у Telegram, Viber) тощо.

Для продуктивності реалізації *організаційних періодів* впровадження моделі інтегрованої технології змішаного навчання здобувачів вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта практикується застосунок *електронного посібника* «Теорія та методика розвитку рідної мови» за кредитно-модульною системою організації освітнього процесу (В. Бенера, Н. Маліновська, 2019) [2]. Для майбутніх фахівців дошкільної освіти висвітлено можливості опрацювання

відповідного курсу на засадах фреймового підходу у контексті сучасної парадигми мовної освіти. Зміст посібника розроблено на основі освітнього стандарту, освітньо-професійної програми, навчального плану спеціальності «Дошкільна освіта», аналізу професійної діяльності випускників і врахування думок роботодавців та стейкхолдерів.

Електронний посібник розміщено на сайті академії у рубриці «Навчально-методичні видання» кафедри дошкільної та початкової освіти та надає можливість доступу 24/7, що сприяє гнучкості навчання та виробленню індивідуальної траєкторії навчання майбутнім вихователям. Освоєння курсу навчальної дисципліни «Теорія та методика розвитку мовлення та навчання дітей рідної мови» вимагає від здобувачів вищої освіти на рівні бакалаврату вміння самостійно розподіляти час для виконання практичних завдань, виготовлення дидактичних матеріалів, підготовки проєктів, презентацій варіантів занять та форм роботи з рідної мови для дітей дошкільного віку у вільний від занять час тощо. Модульний підхід в електронному посібнику містять елементи самоперевірки, тести, завдання на практику, ІНДЗ, інтелектуальну ігротеку, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та дозволяють відстежувати власний прогрес у професійному та особистісному зростанні.

Нами досліджено, що для ефективності впровадження моделі *інтегрованої технології змішаного навчання* найбільш обґрунтованим є модульний підхід, який забезпечує системність та гнучкість викладу контенту навчальної дисципліни та враховує особливості індивідуального маршруту майбутнього вихователя, визначає покрокові дії практичного застосування матеріалу на практиці.

Здобувачу вищої освіти подано контент освітнього курсу змістових модулів за структурною картою студента: питання для обговорення, основні категорії та поняття, робота за схемами, таблицями та моделями, тематика

ІНДЗ, види навчально-дослідних завдань на самостійно обрану тему, практичний вибір на практику, тезаурус, запитання для самоконтролю, тести до змістового модуля, література до теми. Інноваційні педагогічні технології, запропоновані у посібнику, містять варіативні різнорівневі дидактичні завдання для самостійної роботи майбутніх вихователів ЗДО.

Синхронно до структури посібника застосовуємо *практикум* для самостійної роботи «Я – сам!» (В. Бенера, 2022), який структурований за змістовими модулями: «Теоретико-історичні засади теорії і методики розвитку мови» (I), «Формування діалоогої і лексичної компетенції дітей» (II), «Формування граматичної, фонетичної, художньо-мовленнєвої компетенції дітей» (III), «Спільна робота дошкільного закладу, школи і сім'ї з розвитку мовлення дітей» (IV). Для самостійної дослідницької діяльності до кожної теми модуля, відповідно до структурної карти розроблені структурно-логічні та структурно-опорні схеми, види та тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань, практичний вимір на педагогічну практику, запитання для самоконтролю, тезаурус та критерії оцінювання. Допитливому студентові прислужиться, запропонована у додатку, інтелектуальна ігротека для використання на педагогічній практиці та у майбутній роботі. Завдяки цьому освітній процес в умовах змішаного навчання ставав більш інтерактивним та персоналізованим. Інтегрований підхід у моделі технології змішаного навчання забезпечує активну участь здобувачів вищої освіти в освітньому процесі. У межах цього підходу теоретичні знання майбутні вихователі засвоюють самостійно за допомогою електронного посібника.

Упровадження *моделі інтегрованої технології змішаного навчання* сприяє підвищенню мотивації здобувачів освіти до навчання (тих, хто працює за фахом і тих, хто навчається за індивідуальним планом за кордону) в умовах воєнного стану. Цьому сприяє система оцінювання знань на сайті віддаленого доступу, доцільне інтегрування of-line та on-line форматів навчання за інноваційними

технологіями навчання та інтерактивною взаємодією. Очевидним є висновок, що змішане навчання об'єднує оперативність дистанційного навчання і ефективність індивідуальної взаємодії студентів та викладачів в умовах традиційного навчання.

Досліджено, що ефективність гнучких інтерактивних технологій у *моделі інтегрованої технології змішаного навчання* майбутніх фахівців дошкільної освіти в *of-line режимі* забезпечувало інтегративне використання традиційних й інноваційних технологій з проєкцією на майбутню професію та успішну самореалізацію упродовж життя. В *on-line режимі* домінували альтернативні завдання різного рівня (тестові, відкриті, творчі, різнорівневі завдання), колективні форми роботи, інтерв'ю, анкетування. Самодостатня участь майбутніх фахівців дошкільної освіти проявлялася під час участі у вебінарах, чат-конференціях, відео-презентаціях, представлення стендових доповідей та повідомлень тощо.

Для прикладу, застосування технології гейміфікації освітнього процесу сприяло використанні ігрових елементів у процесі навчання для мотивації майбутніх вихователів до активної участі та їх застосування у майбутній професії вихователя ЗДО. У віртуальному пізнавально-ігровому просторі вона надає можливість майбутнім вихователям створювати ігрові сценарії, завдання і виклики, які допомагають досліджувати тему в ігровій формі, дозволяє створити віртуальні групи або команди для співпраці та взаємодії між собою у процесі змішаного навчання. Встановлено, що успішне застосування *моделі інтегрованої технології змішаного навчання* зумовлює необхідність доцільної інтеграції сучасних технологій та методів навчання в *of-line* та *on-line* режимі професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО (рис.3).

Отже, компаративний аналіз наукових джерел, проведене дослідження дозволяють зробити висновок, що сьогодні існує потреба в контекстно-професійній моделі розвитку компетентності майбутнього фахівця дошкільної

освіти – сукупності умов, засобів, методів, технологій у процесі впровадження *моделі інтегрованої технології змішаного навчання* у вищій школі в умовах воєнного стану. Вона *синтезує такі основні умови*:

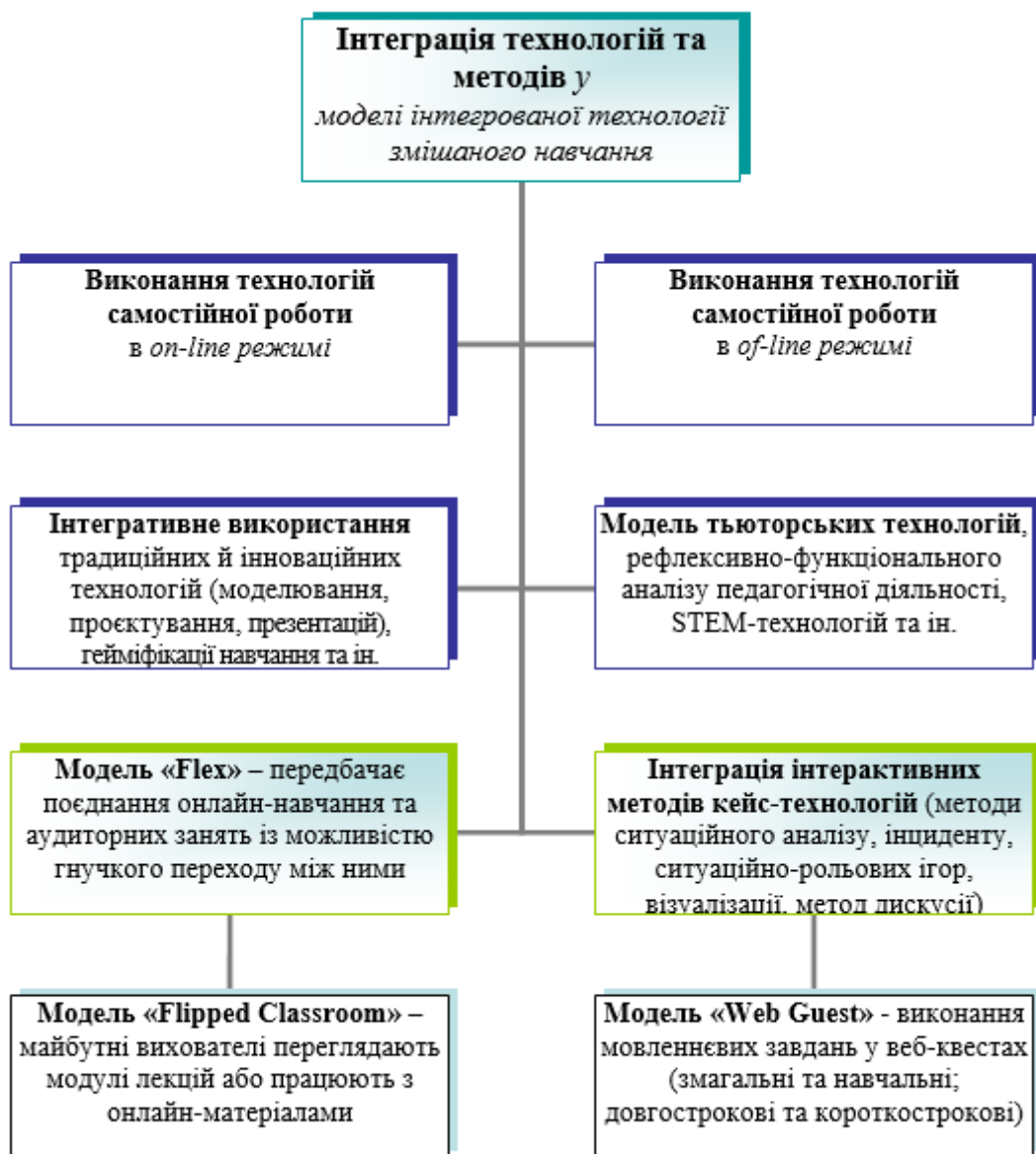
1) організація *квазіпрофесійної діяльності* (за Н. Дем'яненко), у тому числі такої, що моделює комплексне застосування знань в on-line та of-line режимах навчання;

2) *міжпредметна інтеграція*, зокрема систематичне використання проблемних завдань самостійної роботи, інтерактивних технологій та методів навчання, які враховують такий підхід застосування знань;

3) *супервізія* (нагляд, супровід, підтримка) *освітнього процесу* у форматі змішаного навчання, що передбачає взаємодію з консультантом (*консультанта, едвайзера, тьютора, наставника, фасилітатора, ментора, коуча*) засобами безпосереднього спілкування, консультування, дискусій тощо.

4) *сприяння особистісному та професійному зростанню* майбутнього фахівця дошкільної освіти засобами засвоєння професійно-орієнтованих дисциплін під час освітнього процесу, педагогічної практики, науково-дослідної роботи у лабораторіях, гуртках, проблемних групах;

5) розвиток *інформаційно-розвивального простору* в ЗВО, у якому відбуватиметься *посилення мотивації студентів до вивчення фахових дисциплін, підвищення їх пізнавальної і академічної активності* (лабораторні заняття на базі ЗДО, тренінги, презентації, вебінари та курси за вибором (елективні), метод проєктів тощо).

Рис. 3 Інтеграція технологій та методів у моделі інтегрованої технології змішаного навчання

Висновки. За результатами теоретичного обґрунтування у педагогічній теорії та практиці, компаративного аналізу поняття «змішане навчання», досвіду роботи у ЗВО, проведеного дослідження щодо вагомості інтегрованого підходу у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах змішаного навчання, ми дійшли висновку, що запропонована *модель інтегрованої технології змішаного навчання* може бути адаптована для інших

професійно-орієнтованих навчальних дисциплін підготовки фахівців за спеціальністю А2 Дошкільна освіта.

У процесі дослідження з'ясовано, що успішне впровадження *моделі інтегрованого змішаного навчання* потребує ретельного підходу до розробки основних організаційних та процесуальних етапів: *особистісно-мотиваційного* (підготовка, діагностика, визначення мотивів та цінностей, цілей), *інноваційно-збагачувального* (технології та методи of-line та on-line навчання), *рефлексивно-діяльнісного* (моделювання, проєктування, проведення) та *результативно-діагностичного* (моніторинг, оцінка, корекція, системний аналіз та прогнозування результатів) та визначення нових завдань.

Встановлено, що в умовах, в яких відбувається трансформація вітчизняної професійної системи освіти та її переорієнтація на задоволення індивідуальних інтересів і потреб кожного учасника освітнього процесу засобами змішаного формату навчання в умовах воєнного стану, важливими залишаються життєві цінності особистості фахівця дошкільної освіти, належний рівень професійної компетентності та забезпечення «вікна можливостей» для працевлаштування майбутнім вихователям в теперішніх умовах та у повоєнний час у ЗДО.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в експериментальному дослідженні організаційно-педагогічних умов для впровадження *моделі інтегрованого змішаного навчання* у процесі професійної підготовки магістрів дошкільної освіти та розроблення відповідної системи оцінювання набутих компетентностей.

Список використаних джерел

1. Бенера В. Є. Самостійна робота студентів у вищій школі України: історичні трансформації (друга половина ХІХ – кінець ХХ ст.): *монографія*. Рівне : ПП ДМ, 2011. 640 с.
2. Бенера В. Є. Теорія та методика розвитку рідної мови: *навчально-методичний посібник* за кредитно-трансферною системою організації

навчального процесу. вид. 3-е, перевид. / у співавторстві, Н. В. Маліновська. К.: Видавничий Дім „Слово”, 2019. 384 с.

3. Боднар Т. О. Організація змішаного навчання в університетській освіті США. Дис. на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2023. 232 с.

4. Горохівська Т. М. Особливості впровадження змішаного навчання у ЗВО в умовах цифровізації освітнього процесу: досвід США. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Т. 1, Вип. 44. С. 114–118.

5. Лісецький К. А. Особливості запровадження системи змішаного навчання у ВНЗ. 2017. URL: http://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/lisetskyi_osoblyvosti

6. Новицька Л. І. Змішане навчання у вищих навчальних закладах в умовах воєнного стану. *Академічні візії*. Вип. 40. 2025. С.1–13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14998327>

7. Павлова В. Суть та особливості технології змішаного навчання в практиці ЗВО. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 69, том 3, 2023. С. 196-201. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-3-31>

8. Середа І. В. Реалізація змішаного навчання у підготовці педагогів спеціальної освіти в умовах карантину. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. Вип. 88 (2). С. 239–254.

9. Сидоренко, В. В., Кулішов, В. С., Торба, Н. Г. Інноваційні підходи до організації видів практик здобувачів вищої освіти в період воєнного стану. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. Вип. 5(1). С. 1–15.

10. Солодчук А. Система змішаного навчання у закладах вищої освіти в умовах воєнного стану в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип.68. Т.2. 2023. С.265–271. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-2-39>

11. Собченко Т. М. Змішане навчання: поняття та завдання. *Педагогіка*

формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021. № 75, Т. 3. С. 73–76.

12. Староста В. І. Студентоцентроване дистанційне навчання в ускладнених умовах (пандемія covid-19, воєнний стан в Україні). *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету* : електронне наукове фахове видання. 2023. Вип 14. С. 63–77.

13. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / за ред. В. М. Кухаренка. Харків. ХП, 2016. 284 с.

14. Ткачук Г. В. Змішане навчання та особливості використання ротаційної моделі у навчальному процесі. *Інформаційні технології в освіті*. 2017. № 4 (33). С. 143–156.

15. Bonk C. J., Graham C. R. *Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*, Pfeiffer Publishing, San Francisco. 2006. P. 3-21.

16. Collis B., Moonen J. *Flexible Learning in a Digital World: experiences and expectations*. London: Kogan Page Limited, 2001. P. 217-230.

17. Dziuban C., Graham C. R., Moskal P. D., Norberg A., Sicilia N. Blended learning: the new normal and emerging technologies. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2018. Vol. 15 (3). P. 1–16. DOI: <http://dx.doi.org/10.1186/s41239-017-0087-5>

18. Heymann, P., Bastiaens, E., Jansen, A., van Rosmalen, P. and Beusaert, S. (2022), A conceptual model of students' reflective practice for the development of employability competences, supported by an online learning platform, *Education+Training*, Vol. 64, № 3, pp. 380-397. <https://doi.org/10.1108/ET-05-2021-0161>

19. Moebs S., Weibelzahl S. Towards a good mix in blended learning for small and medium sized enterprises – Outline of a Delphi Study. *Proceedings of the Workshop on Blended Learning and SMEs held in conjunction with the 1st European Conference on Technology Enhancing Learning Crete, Greece*. 2016. P. 1-6.